

ПІСНІ ДЛЯ МУЗИКИ

Переклад Євген Крижевич

1

Мав три дочки господар. Прекрасна, як весна,
Учителя кохала з тих дочок трьох одна,
Та лицаря-англійця побачила вона —
І він її скорив.

Кохання із коханням розпочало двобій:
Учитель а чи лицар — хто більш до серця їй?
Втрачати не хотілось красуні чарівній
Нікого — просто плач!

Хоч жаль, обрати мусить когось із них вона,
Адже не може бути на двох одна жона,—
Отож дістав англієць у спину штурхана.
Оце така напасть!

Отак мистецтво зброю перемогло в борні,
Наука пожинає трудів плоди рясні:
Гай-гай, радіє вчений вродливиці-жоні!
І пісні тут кінець.

2

Раз на рік цвіте весна,
Для кохання теж одна,—
Ружу вбачив я палку;
Вітер віяв на лужку
І, незримий, поміж трав
Ніжно квітку цілував.
І в бентезі молодій
Квітці я сказав тоді:

712

— О, коли б, як він, я міг
Жар відчути щік твоїх.
Руки зв'язує зарок,
Я не можу рвать квіток!
Клятва зайва молодим:
Любо ружі рвати їм.
Не візьміть за гріх, молю,
Що від клятви одступлю.
Ради тебе Зевс би сам
Позабув свій божий сан
І Юнону огрядну,
Щоб кохать тебе одну *.

3

Пропав приплід,
І недорід,
Та й інших бід
Ще вистачає.
Лиха година!
На все причина
Одна-єдина:
Тебе немає.
Не до танців і пісень мені,
За коханою тужу всі дні,
Бо мене покинула вона —
Ось присяги в вірності ціна!
Отак ураз
Весь світ погас.
Гай-гай, Фортуно, дамо вередлива!
І, певний в цім,
Кажу я всім:
За чоловіка жінка більш зрадлива.

В душі журба —
Така ганьба:
Любов раба
Свого лишила.

---

* Пісня Дюмена з комедії «Марні зусилля кохання» (IV, 3). Переклав Михайло Литвинець.

І серце плаче
Мое юначе —
Самі невдачі,
    І жде могила.
І сопілка не склика овець,
І дзвенить тужливо бубонць,
Не стрибає пес мій, як колись,
Наче й в нього біди завелись.
    Лиш виє він,
    Як на загин,
Коли я скаржусь на неласку долі.
    Мої жалі
    Звучать в імлі,
Мов крики ранених на ратнім полі.

Змовк шум струмків,
Пташиний спів,
Нема плодів —
    О, як тужливо!
Все у відчаї —
Отари й зграї
Німф, що у гаї
    Сидять лякливо.
Все, що звеселяє пастухів,
Всі забави, танці, ігри, спів,
Все, від чого грала в жилах кров,—
Все ніщо, як згнула Любов!
    Прощай, прощай,
    Кохана! Знай:
Страждатиму я від твоєї зради.
    Жахливий сон!
    Я, Корідон,
Самотній, і нема мені розради.

4

Коли зустрів кохану ти
Й намірився завоювати,
То треба мудрість зберегти,
Щоб не зазнати болю втрати.
    Відкрий тому свою причину,
    Хто має розум і дружину.

Почнеш освідчення свої —
Дивись, не перебрати б міри
І не сполохати її,
Лестивим-бо немає віри,
А просто їй скажи: без краю
Тебе, голубонько, кохаю.

Якщо насупиться — дарма:
За день забуде про образу,
Ще й пожаліє тайкома,
Чому не вислухала зразу.
Назавтра ж дужче, ніж учора,
Картатиметься, що сувора.

Нехай люте і кипить,
Хай каже ні, хай гострословить,
Але настане врешті мить,
Коли вона піддасться й мовить:
«Коли б нам сил, як чоловіку,
То ви не мали б нас довіку».

Вважай: щоб досягти мети,
Усі шляхи й путі хороші.
Нехай почує: щедрий ти
І легко витрачаєш гроші.
Ніякі мури чи ворота
Не вистоять супроти злота.

Неначе вірний лицар, їй
Служи без докору і зради.
Про інших думати не смій,
Аж поки в ній не знайдеш вади.
А прийде час — ти не барися,
За діло сміливо берися.

Чимало є у любих дам
В запасі примх і хитрування.
Цих штук не зрозуміти нам,—
Як показного небажання,
Так і всієї поведінки:
Нічого «ні» не значить в жінки.

У них на думці тільки гріх,
Хоч покомизитись охота.

Хіба що старість спинить їх,
Але не святість і не цнота.
Коли б цілунком вдовольнялись,
То жінка б з жінкою вінчалась.

Та годі! Вчує ще мене
Кохана, як я розспівався,
І вуха так мені намне,
Аби язик не теліпався!
Все ж зашаріються дівці:
Я видав їхні таємниці.

5

Моею будь, мене кохай!
Нас на землі чекає рай —
Якої сповнені краси
Поля, і гори, і ліси!

Згори побачимо усе:
І як вівчар овець пасе,
І як біжать-дзвенять струмки,
Де славлять нас в піснях пташки.

Зроблю я ложе із квіток,
Тобі з троянд сплету вінок,
Спідницю з трав тобі зів'ю,
Оздоблю миртом по краю.

Підуть на пояс плюш і крин,
На пряжки — перли та бурштин.
Земний бажаєш мати рай —
Моею будь, мене кохай!

ВІДПОВІДЬ

Якби ж то був новий цей спів,
І вірне слово пастухів,
В земний повірила б я рай,
Сказала б: я твоя, кохай!

В травні, сонячного дня,
 Вийшов погуляти я
 І у миртовім гайку
 Сів спочити в холодку.
 Кожна пташка і зело —
 Все співало і цвіло,
 Прагло радості й забав,
 Соловей лиш сумував —
 Мов покинутий всіма,
 Мов нікого тут нема,
 Він, сховавшись у гіллі,
 Виливав свої жалі:
 «Тірлі, тірлі, ф'ю, ф'ю, ф'ю» —
 Пісню так співав свою.
 І стогнання це сумне
 Довело до сліз мене,
 Бо, почувши солов'я,
 Свій талан згадав і я,
 І зітхнув: твоя печаль
 Тут без відгуку, на жаль!
 Гай не чує і мовчить,
 Звір не спиниться й на мить,
 Цар Пандіон вже помер,
 Друзі всі в клітках тепер,
 В інших — співчуття нема,
 Сподіватися дарма.
 Я ж, мій пташе, як і ти,
 Знаю тугу самоти:
 Блиснувши на певний час,
 Доля обманула нас.

Повно лестунів навкруг,
 Та лестун в біді не друг,
 Бо вітрець — його слова.
 Рідко справжній друг бува:
 В тебе золота не брак —
 Зватись другом ладен всяк;
 Гроші вийшли — і тоді
 Сам залишишся в біді.
 Хай гультай ти й марнотрат,
 Лестунам ти друг і брат.
 «Справжній цар!» — кричать вони,
 Ті друзяки-лестуни.

Маєш пристрасть згубну ти —
Раді в ній допомогти;
Ласий вельми до жінок.—
Цей підтрмають порок.
Доля ж зрадить хоч би раз —
Всі покинуть водночас,
І не чути добрих слів
Від того, хто так лестив!
Тільки справжній друг завжди
Визволить тебе з біди,
І йому твій біль болить,
Ти не спиш —і він не спить,
А душа твоя в журбі —
Він сумує і собі.
Друга відрізниш без слів
Від облесних ворогів.